

Výskyt ochorení na osýpky a ružienku a očkovanie proti týmto infekciám v podtatranskom regióne

OSÝPKY

S ochorením na osýpky sa vďaka očkovaniu už v dnešnej dobe v ambulanciách detských lekárov nestretávame.

Jedná sa o vysoko nákazlivé exantémové ochorenie. Pôvodcom nákazy je vírus. Ochorenie začína tzv. prodromálnym štádiom so katarálnymi príznakmi so zvýšenou teplotou, nádchou, pokašliavaním a prekrvením očných spojoviek, s typickým vzhľadom „uplakaného dieťaťa“. Nastupuje exantémové štádium – exantém vzniká za ušnými boltcami a na záhlaví, počas 4 dní sa postupne vysieva na celý trup a končatiny. V dutine ústnej sú afty, pery sú popraskané, jazyk povlečený.

Častými komplikáciami boli zápal stredného ucha, ťažký zápal pľúc, zápal mozgu, ktoré končili smrteľne.

Ťažší priebeh mali ochorenia u dospelých osôb – dochádzalo k poškodeniu pečene, srdcového svalu a obličiek.

Prameňom nákazy je vždy chorý človek v štádiu katarálnych príznakov, ale aj v období výsevu vyrážiek. K prenosu nákazy dochádza kontaminovaným vzduchom pri priamom styku s chorým, ale aj nepriamo čerstvo kontaminovanými predmetmi.

Pred zavedením očkovania proti osýpkam každoročne ochoreli a zomreli vo svete milióny detí.

História výskytu osýpok v Slovenskej republike:

Pred zavedením povinného očkovania proti osýpkam v roku 1969 bolo na Slovensku zaznamenaných 10000 – 29000 prípadov ochorení ročne, skomplikovalo sa 15% ochorení, hospitalizáciu si vyžiadalo 20% prípadov, boli zaznamenané úmrtia. Úspechom zavedenia očkovania v roku 1969 bolo, že od roku 1975 sa v SR nezaznamenalo úmrtie na osýpky a ochorenie je od roku 1998 eliminované.

Výskyt ochorení v podtatranskom regióne

Po zavedení očkovania klesla chorobnosť aj v našich okresoch.

V roku 1978 bolo z našich okresov ešte hlásených 280 prípadov ochorenia s postupným poklesom. V roku 1998 boli hlásené posledné prípady ochorenia a od roku 1999 je výskyt v našom regióne nulový.

Súčasná situácia

V krajinách, kde očkovanie nepatrí medzi povinné alebo sa nachádzajú neočkované skupiny obyvateľstva sa stále vyskytujú lokálne epidémie.

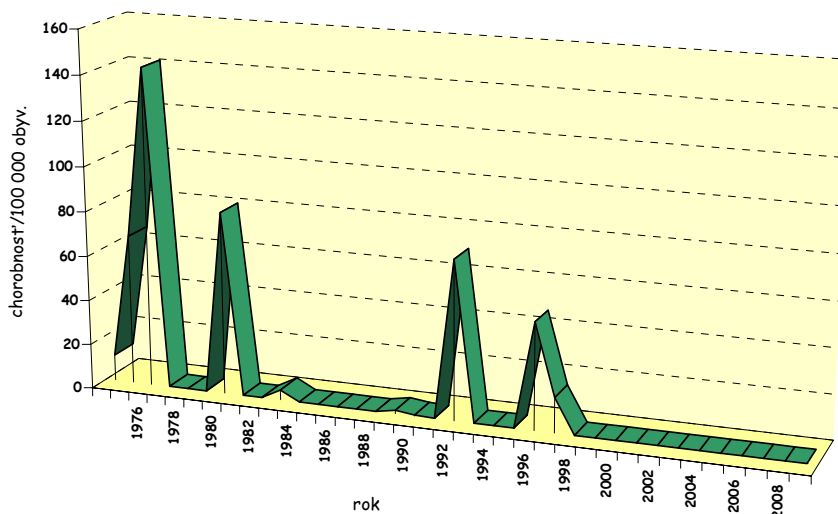
Príkladom toho sú lokálne epidémie osýpok v 12 severovýchodných regiónoch Bulharska, kde od apríla 2009 k 29. 12. 2009 bolo zaznamenaných spolu 1 879 ochorení. V piatich prípadoch ochorenia skončili úmrtím.

Ďalej v Berlíne bol zaznamenaný výskyt lokálnej epidémie osýpok v priebehu januára až februára 2010, kedy bolo identifikovaných 21 prípadov ochorenia u detí.

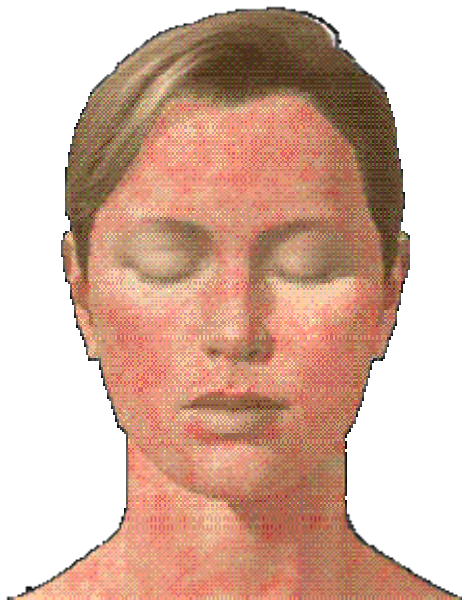
Lokálne epidémie osýpok boli hlásené aj z juhozápadnej časti Grécka a na ostrove Kréta, kde v priebehu mesiacov január až marec 2010 sa vyskytlo 27 prípadov osýpok.

V krajinách, kde očkovanie nepatrí medzi povinné alebo sa nachádzajú neočkované skupiny obyvateľstva sa stále vyskytujú lokálne epidémie. Zvýšená migrácia neočkovaných osôb predstavuje riziko šírenia prenosných ochorení a nie je vylúčený import osýpok aj na Slovensko. Preto je treba stále venovať zvýšenú pozornosť efektívnej epidemiologickej bdelosti (surveillance) osýpok a iných prenosných ochorení, proti ktorým je možné detskú populáciu očkovať. Zaočkovanosť sa v našom regióne pohybuje v rozmedzí 98 – 100%.

Výskyt osýpok v podtatranskom regióne za posledných 35 rokov

RUBEOLLA (RUŽIENKA)

Ochorenie postihuje väčšie deti a prebieha prevažne ako ľahké horúčkovité ochorenie s výsevom vyrážiek najskôr na tvári, spojené so zdurením uzlín za ušami a v záhlaví. Pôvodcom nákazy je vírus.

Prameňom nákazy je vždy chorý človek a to od prvých príznakov ochorenia až do 7 dní po vzniku výsevu. K prenosu nákazy dochádza kontaminovaným vzduchom pri priamom styku s chorým. Závažnou komplikáciou ochorenia je poškodenie plodu, ak matka prekoná ochorenie v prvom trimestri tehotenstva. Práve pre častý výskyt tzv. vrodeného rubeolového syndrómu (mentálna retardácia, slepota, hluchota, srdcové chyby) u detí matiek, ktoré v tehotenstve prekonali toto ochorenie, bolo očkovanie proti ružienke zaradené do pravidelného očkovania.

História výskytu ružienky v Slovenskej republike:

Pred zavedením povinného očkovania sa chorobnosť na ružienku pohybovala v rozpätí 500 – 700/100 000 obyvateľov. Výskyt rubeolového syndrómu sa pred zavedením očkovania pohyboval okolo 0,2/1000 živých pôrodov ročne (v absolútnych číslach 50 – 100 prípadov) a v epidémiách dosahoval hodnoty 1,4 - 4,0. Priaznivý vývoj vo výskyte ochorení nastal od roku 1986 po zavedení povinného očkovania detí vo veku 2 rokov života v roku 1985.

Výskyt ochorení v podtatranskom regióne.

Pokiaľ v roku 1985 bolo v našom regióne hlásených 612 ochorení, v roku 1991 len 79 ochorení, v roku 1995 iba 23 ochorení, v ďalších rokoch boli hlásené v počte 0- 1. Od roku 2000 nebolo zaznamenané ani jedno ochorenie.

Súčasná situácia

Od roku 1992 je toto očkovanie súčasťou očkovania 15 mesačných detí a očkuje sa v očkovacej látke spolu proti osýpkam a mumpsu. Zaočkovanosť sa v regióne pohybuje v rozmedzí 98 – 100%.

Výskyt ružienky v podtatranskom regióne za posledných 35 rokov

